

І.Б. Саранчук, О.С. Гусак,
студенти-магістри.

Науковий керівник – канд. екон. наук доц. Партин Г.О.

РОЛЬ КРЕДИТНИХ РИЗИКІВ У БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Економічний зміст кредитних ризиків визначається їхньою роллю та місцем у сукупності банківських ризиків. Проаналізувавши різні підходи до класифікації банківських ризиків бачимо, що банки у своїй діяльності мають справу з численними їх видами.

Кредитні ризики є історично першими серед фінансових ризиків банку і за своїм обсягом дуже масштабні. Негативними наслідками впливу фінансових ризиків є втрати частини доходу і прибутку банку. Тому кредитні ризики потрібно вважати фінансовими ризиками. Фахівці в галузі страхування ототожнюють кредитні ризики із фінансовими на тій основі, що частка цих ризиків становить 80 % від усієї сукупності фінансових ризиків, які підлягають страхуванню [1].

Законодавчо-нормативні акти та положення НБУ трактують кредитний ризик банку як «ризик невиконання позичальником зобов'язань за кредитними операціями, тобто ризик того, що сплата позичальником відсотків та основної суми боргу за кредитною операцією проводитиметься з відхиленням від умов кредитної угоди або взагалі не проводитиметься». У Методичних вказівках НБУ з інспектування банків «Система оцінки ризиків» зазначено: «Кредитний ризик – це наявний або потенційний ризик для надходжень та капіталу, який виникає через неспроможність сторони, що взяла на себе зобов'язання, виконати умови будь-якої фінансової угоди із банком або в інший спосіб виконати взяті на себе зобов'язання».

Розглядаючи місце і роль кредитних ризиків у банківській діяльності, можемо констатувати, що витрати банків через неврахування впливу кредитних ризиків на результати діяльності не обмежуються прямими фінансовими втратами, а мають значно масштабніший прояв унаслідок:

- втрати репутації банку, оскільки велика кількість прострочених кредитів зменшить довіру вкладників та інвесторів, зумовить посилений нагляд з боку НБУ (ризик репутації);

- замороження коштів у неприбуткових активах (ризик ліквідності);
- недосконалості та неповноти інформації (інформаційний ризик);
- підвищення можливості втрати банком кваліфікованих кадрів та зниження якості надання банківських послуг у зв'язку зі зменшення можливостей стимулювання їхньої праці за умов зниження прибутковості кредитної діяльності банку (ризик стимулювання праці);
- збільшення адміністративних витрат унаслідок непродуктивної праці персоналу кредитного управління банку (ризик управління);
- видачі керівництвом великих за обсягом кредитів інсайдерам чи пов'язаним із банком особам (ризик управління);
- втрати капіталу банку у зв'язку з падінням ринкової ціни його акцій, спричинене проблемними кредитами (ризик втрати капіталу) [2].

Отже, кредитні ризики виділяються із загальної групи банківських ризиків як базові, посідаючи центральне місце в сукупності останніх.

Під час переходу на міжнародні стандарти регулювання ризиків фахівці НБУ розуміють кредитний ризик як небезпеку втрат кредиту, процентів, а то й капіталу банків. Така позиція є очевидною з точки зору мінімізації невизначеності в банківській сфері та забезпечення стабільності банківської системи. А позиція самих банків як суб'єктів висококонкурентного ринку, передбачає прийняття допустимого рівня кредитних ризиків з метою забезпечення економічної ефективності своєї роботи через отримання прибутків.

Існує два основні підходи до визначення сутності кредитних ризиків:

негативний, що передбачає розуміння кредитного ризику як імовірності втрати суми кредиту чи капіталу, недоотримання процентної вигоди, недосягнення цілей;

альтернативний, що визначає кредитний ризик як можливість зазнати як фінансових втрат, так і вигоди у формі плати за кредит, приросту капіталу.

Цілком уникнути кредитних ризиків неможливо і недоцільно. Разом зі зниженням кредитних ризиків зменшується прибутковість кредитних операцій і виявляється ризик невикористаних можливостей. У разі надання кредиту позичальникові з найвищим кредитним

рейтингом процентна ставка за операцією буде мінімальна. Надання кредиту під заставу, з одного боку, зменшує рівень кредитних ризиків, однак, з іншого, – підвищуються витрати, пов'язані з юридичним оформленням, зберіганням та контролем за станом цієї застави. Це, своєю чергою, зумовлює зниження дохідності кредитних операцій. Тому, здійснюючи кредитні операції, ризик-менеджерам необхідно регулювати кредитні ризики до прийнятного рівня для конкретного банку.

1. Партин Г.О., Слобода Л.Я. Внутрішньобанківське регулювання кредитних ризиків: Монографія. – К.: УБС НБУ, 2007. – 254 с. 2. Слобода Л.Я. Місце і роль кредитних ризиків у банківській діяльності // Регіональна економіка. – 2005. – №1(35). – С. 126–137.

Р.В. Свистун,

студент гр. ЕФІ-44.

Керівник – ст. викл. Віблій П.І.

ВАЛЮТНО-КУРСОВА ПОЛІТИКА НБУ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ

Валютно-курсова політика впливає на усю господарську систему держави. Чинники, які визначають стабільність фінансово-кредитної сфери, значною мірою залежать від курсу національної грошової одиниці. Ці чинники встановлюють рівень цін і темпи інфляції, обсяг валютних резервів, динаміку експортно-імпорتنих потоків і рух капіталу, стан зовнішньої заборгованості, дохідні та видаткові статті Державного бюджету.

Здійснивши у 2000 році неофіційну прив'язку гривні до долара США на рівні 5.44 грн., НБУ започаткував жорстке валютне регулювання та валютні інтервенції на міжбанківському ринку. Це дало змогу досягти стабільності національної грошової одиниці і відновити довіру до неї. Однак на кінець 2007 року спостерігався перегрів економіки, який характеризувався високим рівнем інфляції, швидким зростанням номінальної заробітної плати, а також активним зростанням